

УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ КОРПОРАЦІЙ: ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

В умовах ринкової економіки у підприємства виникає необхідність свідомого управління змінами на основі науково обгрунтованої процедури їх передбачення, регуляції, пристосування до умов, що змінюються. Перед підприємством постає задача не тільки визначити свою конкурентоспроможність в даний час і своєчасно реагувати на зміни, але і визначити свою майбутню конкурентоспроможність. Поняття «конкурентоспроможність» трактується вченими по-різному, при докладному аналізі та виявленні розбіжності в розумінні ними сутності розглянутого економічного поняття, трактування, дане Фатхутдіновим Р. А., найбільш повне. На думку вченого, конкурентоспроможність – це властивість об'єкта, що характеризується ступенем реального або потенційного задоволення їм конкретної потреби порівняно з аналогічними об'єктами, представленими на даному ринку. Вона визначає здатність витримувати конкуренцію порівняно з аналогами продукції на даному ринку [1].

Разом з тим, низка провідних вчених в області дослідження конкурентоспроможності підприємств доводять, що дане поняття визначається набором факторів, таких як споживчі властивості товарів, міра їх конкурентної підтримки, характеристики цільових ринків, поведінка споживачів, потенціал і ресурси підприємства тощо. Дані фактори є настільки індивідуальними та різноманітними, а їх значимість може настільки ж суттєво коливатись для кожного підприємства, що виявляється неможливим пропонування універсальних методик їх оцінювання з метою прийняття управлінських рішень. Отже, рівень конкурентоспроможності окремого виробника залежить від великої кількості факторів, які необхідно враховувати, що передбачає реалізацію процесу управління конкурентоспроможністю підприємства.

Під фактором конкурентоспроможності розуміють безпосередню причину, яка є необхідною і достатньою для зміни одного або кількох критеріїв конкурентоспроможності.

Фактори конкурентоспроможності формують і визначають характер конкурентоспроможності. Аналіз факторів допомагає виявити сильні й слабкі сторони діяльності як самого підприємства, так і його конкурентів, розробити заходи щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства.

На сьогодні існує багато підходів до визначення сукупності чинників формування конкурентоспроможності. В економічній літературі найбільш розповсюдженою є вузька класифікація факторів формування конкурентоспроможності підприємств, яка поділяється на зовнішні та внутрішні. Це пояснюється тим, що при такому розмежуванні враховуються не лише результати та діяльність підприємства, але й зміни, що пов'язані із зовнішнім середовищем.

Проте, якщо акцентувати увагу на конкурентних перевагах підприємства, тобто відповідних його характеристиках, що є кращими за аналогічні конкурентів, то є можливість певним чином звизити кількість цих факторів. До основних чинників конкурентоспроможності підприємства на сучасному етапі віднесено такі: ринкова (маркетингова) діяльність, фінансове забезпечення, інноваційна та інвестиційна діяльність, конкурентне середовище функціонування, кон'юнктура ринку, кваліфікація працівників, кваліфікація менеджменту, правові аспекти діяльності, технологія виробництва, якість продукції і/або послуг, наявність стратегічних і тактичних планів підвищення конкурентоспроможності тощо.

При оцінці конкурентоспроможності як здатності підприємства утримувати та збільшувати конкурентну позицію прослідковується наступна залежність: конкурентна позиція є сумою накопичених втілених підприємством конкурентних спроможностей за попередній час, а показник конкурентоспроможності оцінюється на базі конкурентної позиції, тобто залежить від її значення. Підприємство, входячи на ринок, формує свою конкурентну позицію, опираючись лише на результати своєї діяльності. Маючи певні конкурентні можливості, підприємство може їх втілювати або ні. Їхнє втілення змінює конкурентну позицію: якщо вона збільшується, то можливості, втілення які це спричинили, приймаються як фактори конкурентоспроможності, якщо ж позиція зменшилась – то результати відносять до невдалих управлінських рішень.

Можливості підприємства змінювати свою конкурентну позицію на ринку залежать, насамперед, від його стану на момент аналізу. Зазвичай, чим більша конкурентна позиція, тим більше конкурентних можливостей має підприємство у конкурентних відносинах, і навпаки. Також, наявна конкурентоспроможність не забезпечує збільшення конкурентної позиції, адже підприємство може і не втілити її, що відбувається на ринку нерідко.

Кризові явища в економіці здійснюють значний негативний вплив на діяльність підприємств. Інфляція, скорочення кількості функціонуючих банків та програм для фінансування, – все це ускладнює можливість сформувати достатній обсяг фінансових ресурсів для фінансування планового обсягу оборотних активів на підприємстві. Тому в сучасних умовах вкрай важливим є ефективне залучення та використання наявних фінансових ресурсів. Ефективне управління фінансуванням оборотних активів неможливе без застосування такого інструментарію, що надасть найбільш точну оцінку процесу управління. Поняття «ефективності» є досить сталим і розглядається сучасними дослідниками як співвідношення ефекту (результату) до витрат (використаних ресурсів) [1, с. 201].

Важливе значення для оцінки ефективності управління фінансуванням оборотних активів підприємства є розрахунок коефіцієнтів. Серед показників фінансової стійкості дані автори надають увагу коефіцієнту мобільності власних джерел фінансування (коефіцієнту маневреності власного оборотного капіталу).

Необхідно використовувати показники ефективності управління окремих елементів оборотних активів та коефіцієнт фінансової стійкості. Доцільним є визначення коефіцієнту рентабельності оборотних активів і загальну дохідність всього

інвестованого у виробництво капіталу. Для забезпечення ефективності політики фінансування оборотних активів необхідно дотримуватися обмежень на значення коефіцієнту покриття (більше 1) з метою запобігання ризику втрати ліквідності та на значення ефекту фінансового важеля (яке має перевищувати значення попереднього періоду) для зростання рентабельності власного капіталу при зміні частки позикового капіталу.

Логічним є застосування оцінки управління фінансуванням оборотних активів на основі розрахунку коефіцієнта достатності фінансування оборотних активів, коефіцієнта достатності фінансування власних оборотних активів, коефіцієнта робочого капіталу, визначення середнього обсягу та коефіцієнта поточного фінансування оборотних активів. Окрім даних показників, необхідно використовувати також коефіцієнт оборотності оборотних активів, період обороту оборотних активів, ефект фінансового левериджу, рентабельність власного оборотного капіталу, власний оборотний капітал, коефіцієнт забезпеченості поточної діяльності власним оборотним капіталом, коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт участі матеріальних запасів у покритті короткострокових зобов'язань, коефіцієнт автономії, коефіцієнт маневреності власного капіталу, середньозважена вартість капіталу.

Вважаємо доцільним використовувати перераховані показники комплексно, адже, окремі показники відображають лише певні аспекти системи управління фінансуванням оборотних активів підприємства і не спроможні забезпечити комплексну оцінку ефективності. Необхідно оцінювати ефективність управління, аналізуючи показники ефективності управління фінансуванням оборотних активів підприємств в цілому, оцінювати платоспроможність, фінансову стійкість та безперервність діяльності підприємства.

Отже, на основі вищезазначеного можна зробити висновок, що на конкурентоспроможність корпорації впливає низка факторів. Залежно від галузі функціонування корпоративних структур, ступеня його самостійності (інтегрованості), вибору пріоритетних напрямів у дослідженні конкурентоспроможності підприємства доцільно обирати ту чи іншу систему факторів конкурентоспроможності підприємств. Важливим є розуміння того, що за правильного управління кожен фактор здатний сприяти формуванню додаткових конкурентних переваг, тому важливим є визначення методів і напрямків управління факторами конкурентоспроможності корпорації.

Список використаної літератури:

1. Бланк І.О. Фінансове забезпечення розвитку підприємств: монографія / І.О. Бланк, Лігоненко Л.О., Гуляєва Н.М., - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 344 с.
2. Ентоні А. Аткинсон, Раджив Д. Банкер, Роберт С. Каплан, С. Марк Янг. Управлінський облік. 3-є видання-М.: Видавничий дім «Вільямс», 2005.
3. Міддлтон Д. Бухгалтерський облік і прийняття фінансових рішень: пер. з англ./Д. Міддлтон; під ред. І.І. Єлісеєвой. – М.: Аудит; М.: ЮНІТІ, 1997.
4. Уорд Кит. Стратегический управленческий учёт / Пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2002. – 448 с.: